

Lietuvos mokslo tarybos 2014 m. spalio 6 d.
Mokslinių išvykų išlaidų fiksuotųjų įkainių
dydžių apskaičiavimo tyrimo ataskaita,
2017 m. gegužės 24 d. redakcija.

MOKSLINIŲ IŠVYKŲ IŠLAIDŲ FIKSUOTŲJŲ ĮKAINIŲ APSKAIČIAVIMO TYRIMO ATASKAITA

2014 m. spalio 6 d.

I. ĮVADAS

Mokslinių išvykų išlaidų fiksuotųjų įkainių dydžių apskaičiavimo tyrimu (toliau – Tyrimas) siekta apskaičiuoti vidutines mokslinių išvykų išlaidas ir nustatyti šių išlaidų fiksuotuosius įkainius (toliau – FĮ). FĮ nustatymo tikslas – supaprastinti projektų, finansuojamų pagal Lietuvos mokslo tarybos (toliau – Taryba) įgyvendinamas 2014–2020 m. Europos Sąjungos (toliau – ES) fondų investicijų veiksmų programos priemones, administravimą. Taikant FĮ, pareiškėjams lengviau planuoti projekto išlaidas rengiant paraiškas, o projektų vykdytojams paprasčiau atsiskaityti už projekto lėšų panaudojimą.

Nustatytus mokslinių išvykų išlaidų FĮ numatoma taikyti visose Tarybos administruojamose 2014–2020 m. ESF lėšomis finansuojamose veiklose, kurių projektų įgyvendinimui bus numatytos mokslinės išvykos į užsienį (taip pat į Lietuvą iš užsienio atvykstančių tyrėjų kelionių iš/į užsienį išlaidoms). Tyrimo atskaitoje nurodyti FĮ taip pat gali būti naudojami ir kitų Lietuvos institucijų, administruojančių ESF lėšas.

Atliekant Tyrimą vadovautasi šiais apibrėžimais:

Ilgalaikė mokslinė išvyka – mokslinė išvyka (informacijos rinkimas, tyrimo dalies atlikimas, naudojimasis mokslinių tyrimų infrastruktūra bei resursais, susiję su mokslinio tyrimo atlikimu, Lietuvos ar užsienio mokslo ir studijų institucijoje, mokslo centre, laboratorijoje, įmonėje, įstaigoje, bibliotekoje, archyve, ekspedicijoje ir kt.), kurios trukmė viršija 14 dienų. Atskirose veiklose ilgalaikių mokslinių išvykų trukmė gali skirtis, priklausomai nuo veiklos turinio.

Mokslinė išvyka – dėstytojo, mokslo darbuotojo ir kito tyrėjo, taip pat mokslo bei meno doktoranto (toliau – tyrėjas) išvykimas iš savo nuolatinės studijų ar darbo vietos atlikti su jo profesine ir (ar) moksline veikla ar su jo studijomis susijusį darbą. Mokslinė išvyka gali būti trumpalaikė arba ilgalaikė.

Projektas – iš ES fondų lėšų bendrai finansuojamas projektas, kaip jis apibrėžtas Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, 2.27 papunktyje, taip pat veikla, įgyvendinta pagal Tarybos vykdytų ES fondų lėšomis finansuotų projektų mokslinės išvykos (stažuotės, komandiruotės, mokslininko vizito) finansavimo sutartis.

Trumpalaikė mokslinė išvyka – mokslinė išvyka (dalyvauti tarptautinėje konferencijoje, moksliniame seminare, mokyklose, dėstyti užsienio aukštojoje mokykloje ir kt.), kurios trukmė neviršija 14 dienų.

Mokslinių išvykų rūšių nustatymo pagrindimas

Kaip nurodyta apibrėžimuose aukščiau, mokslinės išvykos, atsižvelgiant į jų turinį ir trukmę, yra skirstomos į ilgalaikes ir trumpalaikes.

Tokios išvykų rūšys yra nustatomos atsižvelgiant į tyrėjų poreikius bei vadovaujantis Tarybos praktika: 2011–2014 m. Taryba įgyvendino ES fondų finansuojamą projektą „Podoktorantūros (*angl. post doc*) stažuotių įgyvendinimas Lietuvoje II“, pagal kurį finansuotos mokslinės išvykos¹ (įgyvendinimo dokumentas - Tarybos pirmininko 2013 m. gegužės 2 d. įsakymas Nr. V-166 „Dėl podoktorantūros stažuotių finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“). Šiame įgyvendinimo dokumente yra apibrėžtos šios sąvokos:

- Mokslinė išvyka – dėstytojo, mokslo darbuotojo ir kito tyrėjo, taip pat mokslo bei meno doktoranto (toliau – tyrėjas) mokslinė stažuotė arba mokslinė komandiruotė.

- Mokslinė komandiruotė – tyrėjo išvykimas ne ilgesniam kaip 30 dienų laikotarpiui iš savo nuolatinės darbo ir (arba) studijų vietos priimančiosios institucijos vadovo arba jo įgalioto asmens siuntimu atlikti su jo moksline, profesine veikla susijusių pavedimų.

- Mokslinė stažuotė – tyrėjo išvykimas ne trumpesniam kaip 15 dienų laikotarpiui iš savo pagrindinės darbo ir (arba) studijų vietos į Lietuvos Respublikoje arba užsienio valstybėse esančias mokslo ir studijų institucijas dirbti mokslinio ir (arba) pedagoginio darbo ir (arba) vykdyti kitą su mokslu ir studijomis susijusią, tyrėjo profesinę kvalifikaciją atitinkančią, veiklą“.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal aukščiau nurodyto dokumento nuostatas, mokslinė išvyka, kurios trukmė ilgesnė nei 14 dienų, tačiau neviršija 30 dienų, galėjo būti priskiriama tiek mokslinei komandiruotei, tiek mokslinei stažuotei.

Toks mokslinių išvykų skirstymas nėra patogus projektų vykdytojams, kuriems atskirais atvejais kilo abejonių, kuriai mokslinių išvykų rūšiai priskirti konkrečią išvyką. Podoktorantūros stažuotių projektų istorinių duomenų analizė² (Tyrimo ataskaitos 1 priedas) parodė, kad visuose projektuose faktinė mokslinių komandiruočių trukmė neviršijo 14 dienų.

Atsižvelgdama į istorinių duomenų analizę, 2014–2020 m. ES fondų investicijų periodu Taryba, kaip ekspertinė institucija, nusprendė aiškiai susieti mokslinės išvykos rūšį su trukme ir nustatyti aukščiau nurodytus mokslinių išvykų apibrėžimus, kuriais vadovaujamosi Tyrime ir kurie bus nustatyti Tarybos administruojamų priemonių projektų finansavimo sąlygų aprašuose.

Tyrimo atlikimo etapai.

1. Pagrindinių komandiruočių (stažuotių) išlaidų identifikavimas;
2. Istorinių duomenų rinkimas ir analizė;
3. Kelionės į užsienį išlaidų (skrydžių kainų) rinkos tyrimo prielaidų formavimas ir tyrimo atlikimas;
4. Gautų duomenų analizė;
5. Gautų rezultatų apdorojimas.

Tyrimą atliko Taryba 2014 m. gegužės – rugsėjo mėn., atnaujino 2017 m. kovo–balandžio mėn.

¹ Šiuo laikotarpiu taip pat įgyvendamas dar vienas projektas, pagal kurį finansuojamos mokslinės išvykos: „Konkursinis trumpalaikių mokslininkų vizitų finansavimas“ (įgyvendinimo dokumentas - Lietuvos mokslo tarybos pirmininko 2014 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. V- 158 „Projekto „Konkursinis trumpalaikių mokslininkų vizitų finansavimas“ finansavimo tvarkos aprašas“, tačiau šio projekto finansavimo sąlygų apraše mokslinės išvykos neskirstomos į trumpalaikius ar ilgalaikius (nustatyta tik maksimali išvykos trukmė), todėl šio projekto duomenimis nėra vadovujamasi pagrindžiant mokslinių išvykų rūšis (šiuose poskyryje), tačiau jie įtraukti į tyrimo duomenų, iš kurių skaičiuojami vidutiniai vietinių kelionių ir kitų išlaidų dydžiai, imtį (pagal šį projektą finansuotos mokslinės išvykos priskirtos trumpalaikėms arba ilgalaikėms atsižvelgiant į faktinę išvykos trukmę).

² Buvo analizuojami 287 projektai, iš kurių 160 projektų buvo finansuotos mokslinės komandiruotės (likusiuose projektuose – tik mokslinės stažuotės)

II. TYRIMO METODIKA

II.1 Tyrimo prielaidos ir duomenų šaltiniai

Taryba 2011–2014 m. įgyvendino šiuos ES fondų lėšomis finansuotus projektus, pagal kuriuos finansuojamos mokslinės išvykos:

- Podoktorantūros (angl. *post doc*) stažuočių įgyvendinimas Lietuvoje II (www.postdoc.lt);
- Konkursinis trumpalaikių mokslininkų vizitų finansavimas (<http://www.lmt.lt/lt/mkf/parama/es-vizitai.html>).

Tyrimo metu analizuojami 2012 ir 2013 m. šiuose projektuose patirtų mokslinių išvykų išlaidų istoriniai duomenys: 289 mokslinių komandiruočių ir 163 mokslinių stažuočių išlaidos. Atliekant duomenų analizę, buvo identifikuotos šios pagrindinės išlaidų rūšys:

- Kelionės į užsienio šalį (ar iš užsienio šalies į Lietuvą) ir atgal išlaidos (toliau – kelionės į užsienį išlaidos);
- Vietinių kelionių užsienio šalyje išlaidos: visuomeniniam bei nuosavam transportui, įskaitant išlaidas iš/į oro uostą Lietuvoje ir užsienio valstybėje (toliau – vietinių kelionių išlaidos);
- Kitos mokslinės išvykos išlaidos: draudimo išlaidos, miesto, (ekologinis) mokestis, automobilių saugojimo aikštelės, kelių, ryšio, interneto (ryšio ir interneto išlaidos – tik komandiruočių atveju) išlaidos;
- Registravimosi renginyje išlaidos;
- Dienpinigių išlaidos;
- Apgyvandinimo (gyvenamojo ploto nuomos) išlaidos (toliau – apgyvandinimo išlaidos)
- Išlaidos vizoms.

Įvertinus istorinius duomenis, nutarta atlikti aktualių kelionės į užsienį išlaidų (skrydžių kainų) rinkos tyrimą, kadangi pagal anksčiau įgyvendintus projektus vykdyti skrydžiai neapima visų galimų paskirties šalių, taip pat, skrydžių pasiūla ir kainos greitai kinta į rinką įeinant ir išeinant naujiems vežėjams. Rinkos tyrimo pagrindu nustatomi kelionių į užsienį FĮ.

Vietinių kelionių išlaidų bei kitų mokslinių išvykų išlaidų vidutinius dydžius, nustatomus kaip FĮ, nuspręsta apskaičiuoti atsižvelgiant į istorinius duomenis.

Registravimosi renginyje išlaidų vidutinių dydžių nustatyti tyrimo būdu nėra įmanoma, kadangi ne visos mokslinės išvykos yra susijusios su dalyvavimu renginiuose, o registracijos į renginius įkainiai labai skirtingi ir nepriklauso nuo mokslinės išvykos trukmės ir (ar) mokslo srities. Išlaidos vizoms taip pat patiriamos tik vykstant į kai kurias šalis, su kuriomis Lietuvos Respublika neturi bevizio režimo sutarčių. Išlaidų vizoms suma priklauso nuo paskirties šalies ir šioms išlaidoms negali būti nustatyti bendri vidutiniai dydžiai. Rekomenduojama, kad, esant poreikiui (ir jei tai leidžia teisės aktai), registravimosi renginyje ir vizų išlaidos būtų apmokamos kaip fiksuotosios sumos, kurių dydis nustatomas projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu, vadovaujantis pareiškėjo pateiktu projekto biudžetu, pareiškėjui tinkamai pagrindus šių išlaidų poreikį ir planuojamą sumą, arba apmokamos pagal faktą, projekto vykdytojui pateikus išlaidų pagrindimo dokumentus.

Trumpalaikių mokslinių išvykų atveju, dienpinigių FĮ rekomenduojama laikyti Lietuvos Respublikos finansų ministro 1996 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. 116 „Dėl dienpinigių ir gyvenamojo ploto nuomos normų vykstantiems į užsienio komandiruotes“ (toliau – Įsakymas Nr. 116) patvirtintas dienpinigių normas. Papildomas tyrimas šiems FĮ nustatyti nėra reikalingas.

Apgyvandinimo FĮ nustatomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2017 m. kovo 31 d. Apgyvandinimo užsienio valstybėse išlaidų fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimo ataskaitoje nustatyta metodika, pagal kurią FĮ apskaičiuojami pagal formulę:

$$F\dot{I}_{AUV} = K * GPNN, \text{ arba } F\dot{I}_{AUV} = 0,6 * GPNN, \text{ kur}$$

F_{AUV} – apgyvendinimo (1 nakvynės) užsienio valstybėje F_Į, eurai;
K – apgyvendinimo užsienio valstybėje koeficientas 0,6;
GPNN – komandiruotės į užsienio valstybę (1-ąją komandiruotės (kelionės) dieną) galiojanti Įsakyme Nr. 116 nustatyta gyvenamojo ploto nuomos norma toje valstybėje, eurai.

Atkreiptinas dėmesys, kad komandiruočių išlaidų apmokėjimo tvarką biudžetinėse įstaigose ir kitose įmonėse, įstaigose ir organizacijose (toliau – nebiudžetinės įstaigos) reglamentuoja skirtingi teisės aktai ir tam tikrais atvejais šių išlaidų apmokėjimo tvarka ir dydžiai biudžetinėse ir nebiudžetinėse įstaigose skiriasi, tačiau taikant lygiateisiškumo principą ir siekiant sumažinti administracinę našta projektų vykdytojams, yra taikomos vienodos komandiruočių išlaidų apmokėjimo sąlygos, nustatytos Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, patvirtintose Žmoniškųjų išteklių plėtros veiksmų programos, Ekonomikos augimo veiksmų programos, Sanglaudos skatinimo veiksmų programos ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos valdymo komitetų 2014 m. liepos 4 d. protokolu Nr. 34 (aktuali redakcija nuo 2016 m. gegužės 9 d.) (toliau – Rekomendacijos dėl išlaidų atitikties), todėl visiems projektų vykdytojams trumpalaikių mokslinių išvykų atveju, tinkamos finansuoti dienpinigių ir apgyvendinimo išlaidų sumos, apmokamos taikant F_Į, apskaičiuojamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimo Nr. 526 „Dėl tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas Nr. 526) nuostatomis. Vadovaujantis Nutarimo Nr. 526 9.2 papunkčio nuostatomis, grįžtant iš užsienio valstybės, už dieną, kurią pervažiuojama Lietuvos Respublikos valstybės siena, mokama 50 procentų finansų ministro patvirtintos dienpinigių užsienio valstybėje normos.

Ilgalaikių mokslinių išvykų atveju, dienpinigių ir apgyvendinimo išlaidų sumos, apskaičiuotos taikant Įsakymą Nr. 116, gali ženkliai viršyti darbuotojų atlyginimą, o ilgalaikių mokslinių išvykų atveju asmenys dažnai susiranda pigesnę būstą negu viešbučiai (taip pat viešbučiai ilgesniam laikotarpiui dažnai siūlo mažesnes kainas), todėl Įsakyme Nr. 116 nustatytų normų taikymas neatitiktų patikimo finansų valdymo principo. Nustatant pragyvenimo išlaidų dydžius stažuočių atveju, nuspręsta vadovautis (pagal analogiją) 1999 m. lapkričio 5 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime Nr. 1235 „Dėl Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos veiklos“ (toliau – Nutarimas Nr. 1235) nustatytais išlaidų kompensavimo bei išmokos apsirūpinimui gyvenamosiomis patalpomis dydžiais, kadangi tai vienintelis Tyrimo metu identifikuotas teisės aktas, kuriame nustatomi išlaidų kompensacijų už darbą užsienyje bei išmokų apsirūpinti gyvenamosiomis patalpomis, komunalinėmis ir ryšių išlaidomis, dydžiai bei baziniai vietos (šalies) koeficientai.

Dienpinigiai ir išmokos ar kompensacijos asmenims pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) įstatymą nėra PVM objektas, todėl PVM neįtakoja šių F_Į dydžių.

II.2 Tyrimo metodika

Vieno asmens trumpalaikės mokslinės išvykos išlaidų suma apskaičiuojama pagal formulę (F1):

$$S_{TMI} = F_{\text{KU}} + (F_{\text{VKTMI}} + F_{\text{KTMI}}) * D + F_{\text{DIEN}} * (D - 0,5) + F_{\text{AUV}} * (D - 1), \text{ kur}$$

S_{TMI} – Trumpalaikės mokslinės išvykos išlaidų suma;

F_{KU} – Kelionės į užsienį išlaidų F_Į;

F_{VKTMI} – Trumpalaikės mokslinės išvykos vietinių kelionių F_Į;

F_{KTMI} – Kitų trumpalaikės mokslinės išvykos išlaidų F_Į;

F_{DIEN} – Dienpinigių F_Į;

F_{AUV} – Apgyvendinimo užsienio valstybėje F_Į (0,6*GPNN);

D – Trumpalaikės mokslinės išvykos dienų skaičius.

Vieno asmens ilgalaikės mokslinės išvykos išlaidų suma apskaičiuojama pagal formulę (F2):

$$S_{IMI} = F_{IKU} + (F_{VKIMI} + F_{KIMI}) * D + F_{PRAG} * k_{VL} * (D - 0,5) + F_{GYV} * k_{GL} * (D - 1), \text{ kur}$$

S_{IMI} – Ilgalaikės mokslinės išvykos išlaidų suma;
 F_{IKU} – Kelionės į užsienį išlaidų FĮ;
 F_{VKIMI} – Ilgalaikės mokslinės išvykos vietinių kelionių FĮ;
 F_{KIMI} – Kitų ilgalaikės mokslinės išvykos išlaidų FĮ;
 F_{PRAG} – Pragyvenimo kompensacijos FĮ (bazinis dydis);
 F_{GYV} – Gyvenamojo ploto nuomos kompensacijos FĮ (bazinis dydis);
 k_{VL} – Valstybės (miesto) gyvenimo lygio vietos bazinis koeficientas;
 k_{GL} – Gyvenamųjų patalpų nuomos lygio vietos koeficientas;
D – Ilgalaikės mokslinės išvykos dienų skaičius.

Pagal poreikį, prie mokslinės išvykos išlaidų sumos gali būti pridedamos projektui individualiai nustatytos šios fiksuotosios sumos:

FS_{RR} – Registravimosi renginyje išlaidų fiksuotoji suma;
 FS_V – Išlaidų vizoms fiksuotoji suma.

II.2.1. Kelionės į užsienį išlaidų FĮ nustatymo metodika

Atsižvelgiant į tai, kad nėra žinomas baigtinis šalių, į kurias vyks tyrėjai, sąrašas, vidutinės kelionių išlaidas nuspręsta skaičiuoti geografiniu pagrindu, išskiriant 6 regionus – Europos, Afrikos, Azijos, P. Amerikos, Š. Amerikos bei Australijos (kartu su N. Zelandija). Europos regione į Tyrimo imtį įtrauktos visos Europos Sąjungos šalys (sostinės), kadangi 73 proc. (330 iš 452) į tyrimo imtį patekusių mokslinių išvykų buvo į Europos Sąjungos šalis. Siekiant užtikrinti, kad į Tyrimo imtį pakliūtų visi miestai, į kuriuos tyrėjai dažniausiai vyko 2012–2013 metais, į Tyrimo imtį papildomai buvo įtraukti kiti 5 Europos regiono miestai, į kuriuos buvo vykta į Tyrimo imtį patekusių ankstesnių mokslinių išvykų metu: Belgradas (Serbija), Bernas (Šveicarija), Kišiniovas (Moldova), Oslas (Norvegija), Reikjavikas (Islandija). Kituose regionuose pasirinkta po 3–5 didžiausius miestus (pagal gyventojų skaičių): Afrikoje (3) ir 1 papildomas, į kurį buvo vykta į Tyrimo imtį patekusių ankstesnių mokslinių išvykų metu (Keiptaunas (Pietų Afrikos Respublika)), Azijoje (5) ir 3 papildomi, į kuriuos vykta į Tyrimo imtį patekusių mokslinių išvykų metu (Singapūras (Singapūras), Taipėjus (Taivanas) ir Ulan Batoras (Mongolija)), P. Amerikoje (3), Š. Amerikoje (5) bei Australijoje kartu su N. Zelandija (3). Kiekviename regione pasirinktų miestų skaičius priklausė nuo regiono dydžio ir išsivystymo bei atsižvelgiant į anksčiau įgyvendintų projektų mokslinių išvykų kryptis. Taip pat, atsižvelgiant į regiono geografinę padėtį, buvo pasirinkti 5 didžiausi Rusijos ir NVS šalių miestai, kurie vėliau buvo priskirti atitinkamai Europos arba Azijos regionui pagal jų geografinę padėtį. Tyrime didžiausiais miestais laikomi didžiausią miesto gyventojų skaičių (*angl. Urban agglomeration*) turintys miestai, vadovaujantis www.demographia.com duomenimis (*duomenų šaltinis: DemographiaWorld Urban Areas: 8th Annual Edition, Version 2 (2012.07)*).

Visas į Tyrimo imtį įtrauktų miestų ir šalių (64 šalys) sąrašas pateikiamas Tyrimo ataskaitos 2 priedo 2.1 dalyje.

2017 m. kovo–balandžio mėn. **atnaujinant** kelionių į užsienį tyrimą, buvo tiriamos skrydžių kainos į tas pačias šalis ir miestus. Šalių sąrašas buvo papildytas 9 šalimis (jų sostinėmis), į kurias 2015–2016 m. buvo vykta ES fondų lėšomis (šios šalys buvo identifikuotos palyginus Tyrimo šalių sąrašą su Lietuvos Respublikos finansų ministerijos patvirtintos Apgyvandinimo užsienio valstybėse išlaidų fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimo ataskaitos 1 priede pateikiamu šalių

sąrašu): Armėnijos Respublika (Jerevanas), Bosnija ir Hercegovina (Sarajevas), Gruzija (Tbilisis), Jungtiniai Arabų Emyratai (Abu Dabis), Juodkalnija (Podgorica), Kazachstano Respublika (Astana), Omano Sultanatas (Maskatas), Ruandos Respublika (Kigalis), Tailando Karalystė (Bankokas). Iš viso 2015–2016 m. ES fondų lėšomis vykta į 73 šalis. Atnaujintas į Tyrimo imtį įtrauktų miestų ir šalių sąrašas pateikiamas Tyrimo ataskaitos 5 priedo 1 dalyje.

Atsižvelgiant į panašių projektų patirtį, Tyrimas pagrįstas prielaida, kad į užsienį keliaujama oro transportu (lėktuvu). Vidutinės skrydžių kainos apskaičiuotos atlikus rinkos tyrimą – pirminio tyrimo metu raštu buvo apklaustos 3 kelionių agentūros (toliau – respondentai), kurios rinkoje veikia ne mažiau kaip 10 metų ir su kuriomis yra bendradarbiavusi Taryba: UAB „Alfaturas“, UAB „Aviaekspresas“ ir UAB „Baltic Tours“. Renkantis respondentus buvo atsižvelgta į jų 2013 m. apyvartą. Visų pasirinktų respondentų apyvarta 2013 m. buvo ne mažesnė negu 500 000 eurų, o tai demonstruoja pakankamai didelę užimamos turizmo rinkos dalį. Atkreiptinas dėmesys, kad didžiausi kelionių organizatoriai Lietuvoje (pvz., UAB „Novaturas“, UAB „Tezturas“) užsiima tik poilsinių kelionių organizavimu charteriniais skrydžiais, todėl jie nėra tinkami tyrimo respondentai tiriant skrydžių reguliariaisiais maršrutais kainas.

Siekiant palyginti skirtingo dydžio (pagal metinę apyvartą, neįskaitant PVM) respondentų pasiūlymus, buvo kreiptasi į respondentus, kurių metinė apyvarta 2013 m. pateko į skirtingus intervalus:

- 1) Nuo 500 001 iki 1 000 000 eurų (UAB Alfaturas);
- 2) Nuo 2 000 001 iki 3 000 000 eurų (UAB Baltic Tours);
- 3) Nuo 5 000 001 iki 10 000 000 eurų (UAB Aviaekspresas).

Tyrimo metu visi respondentai buvo įtraukti į oficialių Lietuvos turizmo departamento kelionių organizatorių/agentūrų sąrašą, pateikiamą svetainėje, <http://www.tourism.lt/lt/turizmo-paslaugu-teikejai>, skiltyje „Aktualus kelionių organizatorių sąrašas“, yra apdraudę savo veiklą pagal teisės aktų nuostatas.

Tyrėjų nuomone, didesnis respondentų skaičius nebuvo tikslingas, kadangi skrydžių kainos šių kelionių agentūrų pateiktuose pasiūlymuose ženkliai nesiskiria ir priklauso nuo tų pačių oro vežėjų/skrydžių operatorių siūlomų kainų. Analogiškai, taikant įprastinę praktiką, trijų respondentų kiekis yra pakankamas vykdant supaprastintus viešųjų pirkimų konkursus. Didesnio kelionių agentūrų skaičiaus apklausa būtų sudėtinga, kadangi respondentai nėra suinteresuoti neatlygintinai teikti duomenis tokiam tyrimui, nes skrydžio kainų patikra reikalauja nemažų laiko sąnaudų.

2017 m. kovo–balandžio mėn. **atnaujinant** kelionių į užsienį rinkos tyrimą buvo numatyta apklausti tas pačias kelionių agentūras, tačiau jos atsisakė neatlygintinai pateikti tyrimui reikalingus duomenis apie skrydžių kainas. Taryba nusprendė atlikti reprezentatyvų rinkos tyrimą, atklausiant visus Lietuvos turizmo departamento svetainėje (<http://www.tourism.lt/lt/turizmo-paslaugu-teikejai>) nurodytus turizmo paslaugų teikėjus, užsiimančius išvykstamoju turizmu. Vadovaujantis nurodytoje svetainėje 2017 m. kovo 7 d. skelbtu sąrašu, išvykstamojo turizmo veiklą vykdė 115 kelionių agentūrų, kurioms visoms 2017 m. balandžio 5 d. buvo išsiųstas prašymas pateikti duomenis apie skrydžių kainas. Apklaustų kelionių agentūrų sąrašas pateikiamas Tyrimo ataskaitos 6 priede.

Į prašymą pateikti duomenis atsiliepė tik 3 kelionių agentūros (UAB „Baltic clipper“, UAB „BPC travel“ ir UAB „Baltic travel service“). Kitos kelionių agentūros į prašymą nereagavo ir jokių argumentų, kodėl neteikia duomenų, nepateikė. Kaip nurodyta aukščiau, skrydžių kainų patikra reikalauja didelių laiko sąnaudų, todėl kelionių agentūros nėra suinteresuotos neatlygintinai teikti informaciją.

Atsižvelgiant į tai, kad pirminiame Tyrime kelionių į užsienį FĮ taip pat buvo apskaičiuoti pagal iš trijų kelionių agentūrų gautus duomenis, galima teigti, kad atnaujinant Tyrimą apklaustų agentūrų skaičius nesumažėjo, t. y., skaičiavimai taip pat buvo atlikti iš trijų kelionių agentūrų pateiktų duomenų.

UAB „Rekvizitai“³ skelbiamais duomenimis, šios kelionių agentūros, kaip ir pirminio Tyrimo metu, taip pat priskirtinos skirtingiems intervalams pagal metinės apyvartos dydį, neįskaitant PVM, tačiau visos užima pakankamai didelę rinkos dalį:

- 1) Nuo 500 001 iki 1 000 000 eurų (UAB „BPC travel“);
- 2) Nuo 1 000 001 iki 2 000 000 eurų (UAB „Baltic travel centre“);
- 3) Nuo 3 000 001 iki 5 000 000 eurų (UAB „Baltic clipper“).

Kaip pažymėta aukščiau, respondentai (kelionių agentūros) patys neįtakoja skrydžių kainų, kurias siūlo oro vežėjai (išskyrus kelionių agentūros pelno maržą, kuri, remiantis Tarybos viešųjų pirkimų patirtimi, pastaruoju metu dažniausiai lygi nuliui), ir, siūlydamos konkrečius skrydžius keleiviams, dažniausiai naudojami tomis pačiomis ar panašiomis skrydžių kainų paieškos sistemomis, todėl tokio pobūdžio Tyrime didelis respondentų skaičius nėra svarbus veiksnys vidutinėms skrydžių kainoms nustatyti. Akivaizdu, jog didesnis respondentų skaičius pareikalautų ženklių papildomų išlaidų (kadangi kelionių agentūros nesutinka neatlygintinai teikti informacijos), tačiau, tikėtina, mažai įtakotų Tyrimo rezultatus.

Kelionių agentūrų pasiūlytos skrydžių kainos geriausiai atitinka rinkos kainas, kadangi dauguma potencialių projektų vykdytojų yra perkančiosios organizacijos ir skrydžių bilietus perka iš kelionių agentūrų, laimėjusių viešųjų pirkimų konkursus, o ne tiesiogiai per interneto paieškos sistemas. Tiesiogiai pasiekiamose interneto paieškos sistemose (pvz., www.greitai.lt, ir pan.) nurodytos pigiausios skrydžių kainos daugeliu atveju turi įvairių apribojimų (pvz., ilgas skrydžio (persėdimo) laikas ar skrydžiai į toli nuo miesto centro esančius oro uostus, kas nėra priimtina, kai vykstama profesiniais ar mokymosi tikslais, kadangi švaistomas darbo (mokymosi) laikas ir atsiranda papildomų (į Tyrime nustatytus FĮ neįskaičiuotų) vietinių kelionių išlaidų, taip pat nekeičiamas ir negražinamas bilietas, dėl ko projekto vykdytojas gali patirti nuostolių, pvz., pasikeitus planuotai konferencijos datai, neįskaičiuotas bagažo mokestis), todėl nebuvo naudojamos FĮ skaičiavimui.

Netirtos pigių skrydžių oro bendrovių (pvz., Ryanair, Wizzair) nurodytos skrydžių kainos, kadangi, atsižvelgiant į ankstesnių mokslinių išvykų duomenis, įmonės ir organizacijos retai naudojami šių bendrovių paslaugomis, o jų skrydžiai dažnai vykdomi nepatogiu laiku ir į nuo didžiųjų miestų nutolusius oro uostus. Be to, šios bendrovės nesūlo jungiamųjų skrydžių.

Pirminio rinkos tyrimo metu buvo išanalizuotos skrydžių (pirmyn – atgal) bilietų kainos iš Vilniaus į 64 miestus. Tyrimo metu buvo tikrintos skrydžio bilietų kainos prieš 4 savaites iki numatomo išvykimo datos, skrydžio datas planuojant 2014 m. liepos 7 d. – 2014 m. liepos 11–13 dienomis. Žodžiu apklausus keletą atsitiktinai pasirinktų projektų vykdytojų, pastarieji nurodė, kad bilietų įsigijimo laikas yra labai skirtingas ir dažniausiai priklauso nuo kelionės tikslo – pvz., jeigu vykstama į konferenciją, kurios data skelbiama iš anksto, bilietai paprastai įsigijami prieš 1-3 mėnesius, tačiau vykstant į darbinis susitikimus ir pan., bilietai gali būti įsigijami ir keletą dienų prieš skrydį (dažniausiai tokiu atveju bilieto kaina yra aukštesnė negu įsigyjant anksčiau). Atsižvelgiant į tai, Tyrimo tikslams hipotetinė 4 savaitių iki skrydžio trukmė pasirinkta tyrėjų pasirinkimu, įvertinus, kad trumpesnis terminas galėtų lemti didesnes skrydžio bilietų kainas, o ilgesnis – neatitiktų daugelio projektų vykdytojų poreikių. Vidutinė kelionės trukmė į Europos šalis (5 dienos) ir kitas (ne Europos) šalis (7 dienos) apskaičiuota pagal 2012–2013 m. mokslinių išvykų istorinius duomenis (žr. Tyrimo ataskaitos 1 priedą), Tyrime naudota artimiausia 5 ar 7 dienoms kelionės trukmė, atsižvelgiant į skrydžių dažnumą. Atliekant skrydžių kainų tyrimą pasirinkta

³ UAB „Rekvizitai“ yra viešas įmonių registras, kuriame, surinkus duomenis iš oficialių registrų (pvz. Juridinių asmenų registro) neatlygintinai ir vartotojui patogiai pateikiama vieša susisteminta informacija apie Lietuvos Respublikoje veikiančias įmones: jų rekvizitai, darbuotojų skaičius, apyvartos duomenys ir kt. Pažymėtina, kad taip vienas populiariausių viešų įmonių registrų, kurio kasmetinis vartotojų skaičius siekia 6 mln. (*Google analytics* duomenimis). Analogišką informaciją apie nagrinėtų įmonių apyvartą galima rasti ir kituose viešuose įmonių registruotose ir/ar kataloguose, pvz. www.visalietuva.lt, tačiau Tyrimo ataskaitoje šis šaltinis nurodomas kaip patogiausias duomenų paieškos šaltinis, kurio duomenimis vadovaujantis įmonių apyvarta buvo įvertinta ir pirminio tyrimo metu. Atkreiptinas dėmesys, kad UAB Registrų cento Juridinių asmenų registras neregistruotiems vartotojams neatlygintinai neteikia informacijos apie įmonių apyvartą.

naudoti tik vidutinę mokslinės komandiruotės trukmę (vidutinė mokslinės stažuotės trukmė – 28 dienos), kadangi skrydžių kainos tiesiogiai nuo vizito trukmės nepriklauso.

Siekiant optimalaus skrydžio trukmės ir kainos santykio, tyrėjai iškelė šias hipotetines prielaidas tyrimui naudojamų skrydžių atrankai: skrydžiai į Europos šalis pasirinkti su ne daugiau kaip 1 persėdimu (skrydžio trukmė iki 8 val.), į kitas šalis – ne daugiau 2 persėdimų (skrydžio trukmė iki 24 val.), įskaitant registruojamo bagažo mokesį (jeigu nurodyta atskirai). Nesant šias sąlygas atitinkančių skrydžių, buvo pasirinktas respondento naudojamos skrydžio paieškos sistemos pasiūlytas racionaliausias (skrydžio trukmės ir kainos požiūriu optimaliausias) skrydis. Iš trijų pasiūlymų apskaičiuotas skrydžių bilietų kainų aritmetinis vidurkis kiekvienai valstybei.

Atnaujintas Tyrimas atliktas vadovaujantis tomis pačiomis prielaidomis kaip ir pirminis Tyrimas. Atkreiptinas dėmesys, kad nėra vykdomi skrydžiai į Jeruzalę (Izraelis) ir Nikosiją (Kipras). UAB „Baltic clipper“ nepateikė skrydžių kainų į šiuos miestus, tačiau kitos dvi kelionių agentūros pateikė skrydžių kainas į artimiausių miestų, t.y., Tel Avivo (Izraelis) ir Larnakos (Kipras), oro uostus. Skrydžių į šias valstybes vidutinė kaina buvo apskaičiuota kaip aritmetinis vidurkis iš dviejų agentūrų duomenų. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad skrydžiai į Bratislavą (Slovakija) yra ypatingai brangūs (>2000 eurų), tačiau, kelionių agentūrų duomenimis, keleiviai dažniausiai skrenda į Vieną (Austriją), kuri yra tik už kiek daugiau negu 50 km., ir toliau keliauja traukiniu ar autobusu, todėl duomenys apie skrydžių kainas į Slovakiją buvo pašalinti iš tyrimo imties ir kelionei į šią šalį bus taikomas apskaičiuotas kelionės į Austriją FĮ.

Pirminiame Tyrime sudarius variacinę eilutę ir išdėsčius tiriamuosius elementus kainų didėjimo tvarka, nustatyta, kad visuose anksčiau nurodytuose geografiniuose regionuose (išskyrus Europą) yra nedidelis imties elementų skaičius (3-9), o aritmetinių vidurkių skaičiavimas iš tokios mažos imties gali sąlygoti dideles paklaidas. Atsižvelgiant į tai, kad vidutinės kelionės išlaidų sumos (Tyrimo ataskaitos 2 priedo 2.2 dalis) gana tolygiai pasiskirsčiusios pagal geografinius regionus, jie buvo apjungti į šias stambesnes regionų grupes (išskyrus Europą):

- 1) Europos šalys⁴ (įskaitant europinę NVS šalių dalį).
- 2) Afrikos, Azijos ir Š. Amerikos šalys;
- 3) P. Amerikos šalys, Australija ir N. Zelandija.

Priešingai negu kituose geografiniuose regionuose, kuriuose tiriamųjų elementų skaičius mažas, į Europos šalių grupę pateko net 39 šalys (miestai), o skrydžių kainos svyruoja nuo 779 iki 3688 litų (t.y., šios grupės imties elementų skaičius gerokai didesnis negu kitų grupių, nepaisant į jas patenkančių regionų apjungimo). Į Europos šalis skraidoma dažniausiai, todėl buvo nutarta šios grupės variacinę eilutę išskaidyti į trys lygias dalis (intervalus) (po 13 šalių), suformuojant šias galutines šalių grupes:

- 1) I Europos šalių grupė;
- 2) II Europos šalių grupė;
- 3) III Europos šalių grupė;
- 4) Afrikos, Azijos ir Š. Amerikos šalys;
- 5) P. Amerikos šalys, Australija ir N. Zelandija.

Variacinės eilutės dalinimas kitais metodais (pvz., įprastu statistinės analizės metodu, kai intervalo ilgis apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp didžiausios ir mažiausios variacinės eilutės reikšmės, padalijus iš intervalų skaičiaus) nėra optimalus dėl išskiriamųjų kraštutinių reikšmių. Skaičiuojant šiuo metodu, dėl išskirtinai mažos skrydžio į Minską kainos, į pirmąją Europos šalių grupę pakliūtų tik 4 elementai, o grupės kainų vidurkis dėl šios išskirtinai mažos kainos būtų žemas

⁴Variacinėje kainų eilutėje tarp Europos šalių įsiterpia keletas Azijos (bei Azijos NVS dalies šalių – Turkija, Izraelis, Azerbaidžanas ir Uzbekistanas), į kuriuos siūlomi gerokai pigesni skrydžiai negu į kitas Azijos šalis, todėl šio šalys buvo priskirtos Europos grupei, o skrydis į Slovėniją brangesnis už skrydį į dvi Azijos ir vieną Afrikos šalį, tačiau šis kainų skirtumas nėra žymus ir neturi didelės reikšmės šalių grupavimui geografiniu principu atliekant skaičiavimus.

ir nepadengtų vidutinių skrydžio į kitas tris tokiu būdu suformuotos grupės šalis išlaidų. Pasirinktas dalinimas į 3 lygias dalis, o kiekvienos dalies vidutinės reikšmės (skrydžių kainų vidurkiai) koreguojamos skaičiuojant standartinį nuokrypį.

Taikant aritmetinio vidurio formulę kiekvienai šalių grupei (5 grupėms) buvo apskaičiuoti vidutiniai kelionių išlaidų dydžiai, taip pat įvertintas duomenų pasiskirstymas apskaičiuavus standartinį nuokrypį (Tyrimo ataskaitos 2 priedo 2.3–2.5 dalys). Nustačius ženkliai nuo vidurkio nutolusias (kraštutines) reikšmes, aritmetiniai vidurkiai buvo perskaičiuoti jas atmetus (kraštutinėmis laikomos reikšmės, kurios nuo aritmetinio vidurkio yra nutolusios per daugiau negu du standartinio nuokrypio dydžius). Apskaičiuoti vidutiniai dydžiai nustatomi kaip kelionių į užsienį išlaidų FI atitinkamai šalių grupei.

Skaičiavimai pateikiami Tyrimo ataskaitos 2 priede.

Atnaujintame Tyrime sudarius variacinę eilutę ir išdėsčius tiramuosius elementus kainų didėjimo tvarka, nustatyta panaši tendencija, kad vidutinės kelionių išlaidų sumos (Tyrimo ataskaitos 5 priedo 2 dalis) gana tolygiai pasiskirsčiusios pagal geografinius regionus, t. y., analogiškai pirminiam Tyrimui, todėl galima išskirti 5 regionų grupes. Papildžius tiramų šalių sąrašą, buvo suformuotas naujas Artimųjų ir Vidurio Rytų regionas, iš tiramų šalių apimantis Egiptą, Izraelį, Jungtinius Arabų Emyratus ir Turkiją (geopolitikoje nėra oficialaus šalių, patenkančių į šį regioną, sąrašo, todėl remiamasi 16 šalių sąrašu, skelbiamu wikipedia.org, pagal kurį Artimiesiems Rytams priskiriamos šios šalys: Bahreinas, Egiptas, Irakas, Iranas, Izraelis, Jemenas, Jordanija, Jungtiniai Arabų Emyratai, Kataras, Kuveitas, Libanas, Omanas, Palestinos valstybė, Saudo Arabija, Sirija ir Turkija). Tiriant duomenų pasiskirstymą variacinėje eilutėje, pastebėta, kad Europos, NVS šalių ir Artimųjų ir Vidurio Rytų šalys pagal vidutines keliones kainas tarpusavyje išsidėsčiusios gana netolygiai, t. y., kelionė į kai kurias Artimųjų ir Vidurio Rytų šalis (pvz., Turkiją) ar NVS šalis yra pigesnė negu į kai kurias Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės šalis. Dėl šios priežasties nuspręsta suformuoti bendrą Europos, NVS šalių ir Artimųjų ir Vidurio rytų geografinį regioną (šalių grupę).

- 1) Į šią šalių grupę pateko net 46 šalys, todėl jas nuspręsta padalinti į tris dalis (intervalus) pagal kainų lygį. Atitinkamai, iš viso buvo suformuotos 5 regionų grupės: I Europos, NVS ir Artimųjų ir Vidurio rytų šalių grupė;
- 2) II Europos, NVS ir Artimųjų ir Vidurio rytų šalių grupė;
- 3) III Europos, NVS ir Artimųjų ir Vidurio rytų šalių grupė;
- 4) Afrikos, Azijos ir Š. Amerikos šalys;
- 5) P. Amerikos šalys, Australija ir N. Zelandija.

Šalys į I–III Europos, NVS ir Artimųjų ir Vidurio rytų šalių grupes buvo padalintos nustačius kainų kitimo intervalą tokiu būdu: iš brangiausios vidutinės kelionės kainos šioje grupėje (581,50 Eur į Berną (Šveicariją)) buvo atimta pigiausia kelionės kaina (96,51 Eur į Minską (Baltarusijos Respublika)). Skirtumas (484,99 Eur) padalintas iš trijų (intervalų skaičius) ir taip apskaičiuotas intervalo žingsnis – apytiksliai 161,67 Eur. Atitinkamai, į I šalių grupę pateko tos šalys, į kurias kelionės vidutinė kaina sudarė nuo 96,51 Eur (mažiausia grupės kaina) iki 258,18 Eur, į II šalių grupę pateko šalys, kurių vidutinė kelionės kaina sudarė nuo 258,19 iki 419,85 Eur, o į III šalių grupę pateko likusios šalys, kurių vidutinė kelionės kaina sudarė nuo 419,86 iki 581,50 Eur (Tyrimo ataskaitos 5 priedo 3 dalyje šalių grupės pažymėtos skirtingomis spalvomis).

Atnaujintame Tyrime vidutinė kelionės kaina kiekvienai šalių grupei buvo apskaičiuota medianos būdu. Vidutinių reikšmių skaičiavimas medianos būdu pasirinktas todėl, kad jis leidžia neutralizuoti kraštutiniai mažų ar didelių pavienių reikšmių įtaką ir geriausiai atspindi vidutinę tiramųjų elementų imties reikšmę, taip pat yra gerokai paprastesnis negu pirminiame tyrime naudotas sudėtingas aritmetinio vidurkio, skaičiuojant standartinį nuokrypį ir eliminuojant nuo aritmetinio vidurkio per daugiau negu du standartinio nuokrypio dydžius nutolusias reikšmes, metodas.

Vadovaujantis PVM įstatymo 45 str. 6 dalimi, keleivių pervežimas tarptautiniais maršrutais apmokestinamas 0 proc. PVM tarifu, todėl PVM neturi įtakos šių fiksuotųjų įkainių dydžiui.

II.2.2. Vietinių kelionių FĮ nustatymo metodika

Vietinių kelionių išlaidų vidutiniai dydžiai buvo nustatyti analizuojant istorinius duomenis. Vietinių kelionių išlaidų suma padalinta iš mokslinės išvykos trukmės ir apskaičiuoti 1 kelionės dienos įkainių dydžiai. Pagal apibrėžto vidurkio formulę (atmetus 5 proc. didžiausių ir mažiausių reikšmių) apskaičiuoti vidutiniai 1 dienos vietinių kelionių išlaidų dydžiai trumpalaikėms ir ilgalaikėms mokslinėms išvykoms:

Trumpalaikėms mokslinėms išvykoms (F_{VKTM}): 17,06 Lt (4,94 Eur);

Ilgalaikėms mokslinėms išvykoms (F_{VKMI}): 6,45 Lt (1,87 Eur).

Pirminiai skaičiavimai pateikiami Tyrimo ataskaitos 1 priede.

Vadovaujantis Tyrimo ataskaitos IV dalimi, vietinių kelionių išlaidų FĮ dydžiai perskaičiuojami (indeksuojami) pagal EUROSTAT skelbiamą vidutinę praėjusių metų Europos Sąjungos šalių (EU 28) infliacijos normą, skelbiamą interneto svetainėje <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00118&plugin=1>. 2017 m. **atnaujinant** Tyrimą vietinių kelionių FĮ, įsigaliosiantys patvirtinus atnaujintą Tyrimo redakciją (2017 m.) buvo perskaičiuoti pirminius 2014 m. nustatytus dydžius indeksavus tris kartus pagal ankstesnių metų (2014 m., 2015 m. ir 2016 m.) infliacijos normas:

Trumpalaikėms mokslinėms išvykoms (F_{VKTM}): 4,98 Eur;

Ilgalaikėms mokslinėms išvykoms (F_{VKMI}): 1,89 Eur.

Skaičiavimai (nurodant ankstesnių trijų metų infliacijos koeficientus) pateikiami Tyrimo ataskaitos 7 priede.

Kadangi vietinių kelionių išlaidas patiria į komandiruotę vykstantis darbuotojas (dažniausiai pildoma avanso apyskaita), kurios jam vėliau yra kompensuojamos darbdavio, darbuotojo sumokėto PVM nėra galimybės įtraukti į atskaitą, todėl PVM neturi įtakos šiems FĮ.

II.2.3. Kitų mokslinės išvykos išlaidų FĮ nustatymo metodika

Vienos dienos kitų mokslinės išvykos išlaidų vidutiniai dydžiai buvo nustatyti analogiškai vietinių kelionių išlaidų dydžiams (išlaidų suma padalinta iš mokslinės išvykos trukmės ir apskaičiuoti 1 dienos įkainių dydžiai). Analogiškai, pagal apibrėžto vidurkio formulę, apskaičiuoti vidutiniai 1 dienos kitų mokslinės išvykos išlaidų dydžiai:

Trumpalaikėms mokslinėms išvykoms (F_{KTM}): 0,73 Lt (0,21 Eur);

Ilgalaikėms mokslinėms išvykoms (F_{KMI}): 1,55 Lt (0,45 Eur).

Pirminiai skaičiavimai pateikiami Tyrimo ataskaitos 1 priede.

Vadovaujantis Tyrimo ataskaitos IV dalimi, kitų mokslinių išvykų išlaidų FĮ perskaičiuojami (indeksuojami) analogiškai vietinių kelionių FĮ, kaip nustatyta Tyrimo ataskaitos II.2.2 dalyje.

2017 m. **atnaujinant** Tyrimą perskaičiuoti kitų kelionės išlaidų FĮ, suapvalinus šimtųjų skaičiaus dalių tikslumu, nesikeitė ir yra:

Trumpalaikėms mokslinėms išvykoms (F_{VKTM}): 0,21 Eur;

Ilgalaikėms mokslinėms išvykoms (F_{VKMI}): 0,45 Eur.

Skaičiavimai pateikiami Tyrimo ataskaitos 7 priede.

Kadangi kitas mokslinės išvykos išlaidas patiria į komandiruotę vykstantis darbuotojas (dažniausiai pildoma avanso apyskaita), kurios jam vėliau yra kompensuojamos darbdavio, darbuotojo sumokėto PVM nėra galimybės įtraukti į atskaitą, todėl PVM neturi įtakos šių FĮ dydžiui.

II.2.4. Ilgalaikių mokslinių išvykų pragyvenimo išlaidų bazinių dydžių nustatymo metodika

Nutarime Nr. 1235 yra nustatyti išlaidų kompensacijų už darbą užsienyje bei išmokų apsirūpinti gyvenamosiomis patalpomis, komunalinėms ir ryšių išlaidoms padengti dydžiai valstybės tarnautojams ir kitiems atstovybės darbuotojams. Šių dydžių taikymas vietoje Įsakyme Nr. 116 nustatytų dienpinigių ir gyvenamojo ploto nuomos normų būtų ekonomiškai efektyvesnis mokslininkų, tyrėjų ar kito personalo, dirbančio Tarybos administruojamuose projektuose, ilgalaikių mokslinių išvykų atveju. Pvz., taikant Įsakyme Nr. 116 nustatytus dienpinigių bei gyvenamojo ploto nuomos normų dydžius, 19 dienų stažuotės Briuselyje dienpinigių suma sudarytų $(19-0,5)*195=3607,5$ litų (1044,80 Eur), o gyvenamojo ploto nuoma siektų iki $(19-1)*680=12240$ litų (3544,95 Eur), tuo tarpu pritaikius Nutarime Nr. 1235 nustatytus kompensacijų dydžius, šios išlaidos sudarytų atitinkamai 653,98 Eur ir 870,05 Eur (žr. Tyrimo ataskaitos 4 priede pateiktus pavyzdinius skaičiavimus).

Nutarimo Nr. 1235 3.2 papunktyje nustatomi su darbu užsienyje susijusių išlaidų kompensacijų koeficientai valstybės tarnautojams. Apskaičiuojant ilgalaikių mokslinių išvykų pragyvenimo išlaidų FĮ, siūloma vadovautis mažiausiu (taikomu specialistui) minėtame papunktyje nustatytu kompensacijos koeficientu – 6,5. Mažiausias nustatytas kompensacijos koeficientas pasirinktas vadovaujantis efektyvaus finansų valdymo principu ir laikomas būtinomis išlaidomis. Mėnesio išmokos suma lygi 6,5 padauginta iš Lietuvos Respublikos Seimo patvirtinto atitinkamų metų bazinio dydžio⁵, taikomo apskaičiuojant valstybės tarnautojų pareigines algas. Pirminio Tyrimo metu šis bazinis dydis buvo 450 Lt/mėn (131 Eur/mėn⁶), o mėnesio išmoka $6,5*450=2925,00$ litų (arba $6,5*131=851,5$ Eur).

2017 m. kovo–balandžio mėn. **atnaujinant** Tyrimą buvo nustatyta, kad, vadovaujantis 2016 m. gruodžio 1 d. Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio, taikomo 2017 metais, įstatymo (Nr. XIII-61) 3 punktu, valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinis dydis 2017 metais sudaro 130,5 Eur. Atitinkamai, mėnesio išmoka sudarys $6,5*130,5=848,25$ Eur.

Nutarimo Nr. 1235 4.2 papunktyje nustatomos išmokos (kompensacijos) apsirūpinti gyvenamosiomis patalpomis, komunalinėms ir ryšių išlaidoms padengti. Apskaičiuojant ilgalaikių mokslinių išvykų pragyvenimo išlaidų FĮ siūloma vadovautis mažiausiu Nutarimo Nr. 1235 4.2 papunktyje nustatytu baziniu išmokos dydžiu – 14 500 Eur per metus (1208,33 Eur/mėn.). Mažiausias nustatytas kompensacijos koeficientas pasirinktas vadovaujantis efektyvaus finansų valdymo principu ir laikomas būtinomis išlaidomis. Vadovaujantis Nutarimo Nr. 1235 4.2 papunkčiu, didesni koeficientai yra taikomi aukštesnio diplomatinio rango tarnautojams, o mokslinių išvykų atveju tai nėra aktualu.

⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. rugpjūčio 19 d. nutarimas Nr. 844 „Dėl bazinės mėnesinės algos ir bazinio valandinio atlygio patvirtinimo“

⁶ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos viešojo valdymo ir socialinės aplinko departamento socialinių ir sveikatos reikalų skyriaus 2014 m. rugpjūčio 19 d. pažyma „Dėl valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio, taikomo 2015 m., įstatymo projekto“ 2 punktu, 450 litus atitinkantį 130,329 dydį eurais siūloma suapvalinti iki sveiko skaičiaus, kuris sudarytų 131 eurą.

Tyrimo tikslu pragyvenimo išlaidų baziniai dydžiai (toliau naudojami kaip pragyvenimo išlaidų F1 (jų baziniai dydžiai) apskaičiuojami 1 ilgalaikės mokslinės išvykos dienai (padalinus aukščiau nurodytus dydžius iš vidutinio mėnesio dienų skaičiaus – 30).

Ilgalaikių mokslinių išvykų pragyvenimo išlaidų baziniai dydžiai pateikiami 1 lentelėje.

Skaičiuojant ilgalaikių mokslinių išvykų pragyvenimo išlaidas konkrečioje šalyje, 1 lentelėje nurodyti pragyvenimo išlaidų baziniai dydžiai dauginami iš Nutarime Nr. 1235 patvirtintų koeficientų (taikant Tyrimo ataskaitos II.2 dalyje pateiktą formulę F2):

- pragyvenimo kompensacijos bazinis dydis – iš valstybės (miesto) gyvenimo lygio vietos bazinio koeficiento (k_{VL});

- gyvenamojo ploto nuomos kompensacijos bazinis dydis – iš gyvenamųjų patalpų nuomos lygio vietos koeficiento (k_{GL}).

Atkreiptinas dėmesys, kad Nutarime Nr. 1235 yra nustatyti ne visų pasaulio valstybių (miestų) gyvenimo lygio vietos baziniai koeficientai ir (ar) gyvenamųjų patalpų nuomos lygio vietos koeficientai, tačiau mokslinių išvykų kryptys nėra ribojamos, todėl jos gali būti vykdomos į tokia valstybę, kuriai koeficientas nėra nustatytas. Tokių mokslinių išvykų atveju yra taikomi neindeksuoti pragyvenimo kompensacijos ir gyvenamojo ploto nuomos kompensacijos baziniai dydžiai, t. y., k_{VL} ir k_{GL} prilyginami vienetui.

1 lentelė. Ilgalaikių mokslinių išvykų pragyvenimo išlaidų baziniai dydžiai

	Apskaičiuotas mėnesio išlaidų dydis, Lt	Apskaičiuotas mėnesio išlaidų dydis, Eur	Vidutinis mėnesio dienų skaičius	Dienos įkainis, Lt	Dienos įkainis, Eur
Pragyvenimo kompensacijos bazinis dydis	2925,00	851,50	30	97,5	28,38
Gyvenamojo ploto nuomos kompensacijos bazinis dydis	4172,13	1208,33	30	139,07	40,28

Atnaujintame Tyrime buvo perskaičiuotas pragyvenimo kompensacijos bazinis dydis (1a lentelė).

1a lentelė. Perskaičiuoti Ilgalaikių mokslinių išvykų pragyvenimo išlaidų baziniai dydžiai

	Apskaičiuotas mėnesio išlaidų dydis, Eur	Vidutinis mėnesio dienų skaičius	Dienos įkainis, Eur
Pragyvenimo kompensacijos bazinis dydis	848,25	30	28,28
Gyvenamojo ploto nuomos kompensacijos bazinis dydis	1208,33	30	40,28

Išmokos ar kompensacijos asmenims pagal PVM įstatymą nėra PVM objektas, todėl PVM neįtakoja šių F1 dydžio.

III. TYRIMO APIBENDRINIMAS IR REZULTATAI

Atsižvelgiant į Tyrimo ataskaitos I ir II dalyse išdėstytą informaciją bei atliktą analizę, mokslinių išvykų išlaidoms taikomi šie nustatyti FĮ:

Trumpalaikėms mokslinėms išvykoms:

- 1) Kelionės į užsienį išlaidų FĮ – F_{IKU} (Tyrimo metu buvo nustatyti 1 kelionės (pirmyn-atgal) FĮ penkioms šalių grupėms, žr. 2 lentelę);
- 2) Trumpalaikės mokslinės išvykos vietinių kelionių FĮ – F_{IVKTM} (Tyrimo metu buvo nustatytas vienos dienos FĮ, žr. 3 lentelę);
- 3) Kitų trumpalaikės mokslinės išvykos išlaidų FĮ – F_{IKTM} (Tyrimo metu buvo nustatytas vienos dienos FĮ, žr. 3 lentelę);
- 4) Dienpinigių FĮ – F_{DIEN} (taikomos Įsakyme Nr. 116 nustatytos dienpinigių normos);
- 5) Apgyvandinimo FĮ – F_{IAUV} (taikomos Įsakyme Nr. 116 nustatytos gyvenamojo ploto nuomos normos (GNNP), padaugintos iš koeficiento 0,6).

Bendra trumpalaikės mokslinės išvykos išlaidų suma, apmokama taikant FĮ, yra apskaičiuojama pagal Tyrimo ataskaitos II.2 dalyje pateiktą formulę F1.

Ilgalaikėms mokslinėms išvykoms:

- 1) Kelionės į užsienį išlaidų FĮ – F_{IKU} (Tyrimo metu buvo nustatyti 1 kelionės (pirmyn-atgal) FĮ penkioms šalių grupėms, žr. 2 lentelę);
- 2) Ilgalaikės mokslinės išvykos vietinių kelionių FĮ – F_{IVKIMI} (Tyrimo metu buvo nustatytas vienos dienos FĮ, žr. 3 lentelę);
- 3) Kitų ilgalaikės mokslinės išvykos išlaidų FĮ – F_{IKIMI} (Tyrimo metu buvo nustatytas vienos dienos FĮ, žr. 3 lentelę);
- 4) Pragyvenimo kompensacijos FĮ (bazinis dydis) – F_{IPRAG} (Tyrimo metu buvo nustatytas vienos dienos FĮ, žr. 3 lentelę);
- 5) Gyvenamojo ploto nuomos kompensacijos FĮ (bazinis dydis) – F_{IGYV} (Tyrimo metu buvo nustatytas vienos dienos FĮ, žr. 3 lentelę);
- 6) Valstybės (miesto) gyvenimo lygio vietos bazinis koeficientas – k_{VL} (taikomi Nutarime Nr. 1235 valstybei (miestui) nustatyti koeficientai);⁷
- 7) Gyvenamųjų patalpų nuomos lygio vietos koeficientas – k_{GL} (taikomi Nutarime Nr. 1235 valstybei (miestui) nustatyti koeficientai).⁸

Bendra ilgalaikės mokslinės išvykos išlaidų suma, apmokama taikant FĮ, yra apskaičiuojama pagal Tyrimo ataskaitos II.2 dalyje pateiktą formulę F2.

Vadovaujantis Tyrimo ataskaitos II.2.1 dalyje pateikta analize, 2 (2a) lentelėje pateikiami nustatyti kelionės į užsienį FĮ dydžiai. Siekiant patogaus taikymo, kelionės į užsienį FĮ dydžiai suapvalinami iki sveikųjų reikšmių. Kelionės į užsienį FĮ dydžiai taip pat gali būti taikomi kelionėms iš 2 (2a) lentelėje nurodytos užsienio šalies į Lietuvą ir atgal.

2 lentelė. Kelionės į užsienį FĮ (GALIOJANTYS IKI 2017 m. gegužės 23 d.)⁹

Eil.	Šalių grupė	Kelionės į	Kelionės į

⁷ Valstybėms (miestams), kuriems nutarime Nr. 1235 nėra nustatytas valstybės (miesto) gyvenimo lygio vietos bazinis koeficientas, $k_{\text{VL}}=1$.

⁸ Valstybėms (miestams), kuriems nutarime Nr. 1235 nėra nustatytas gyvenamųjų patalpų nuomos lygio vietos koeficientas, $k_{\text{GL}}=1$.

⁹ Galioja kelionėms į užsienį, kurių išvykimo į užsienio valstybę data yra 2017 m. gegužės 23 d. ir ankstesnė.

Nr.		užsienį fiksotojo įkainio (FĮKU) dydis, Lt	užsienį FĮ (FĮKU) dydis, Eur
1.	I Europos šalių grupė (Baltarusija, Čekija, Ispanija, Italija, Latvija, Moldova, Norvegija, Prancūzija, Suomija, Švedija, Rusija (europinė dalis ¹⁰), Ukraina) ir Turkija	1823,00	528,00
2.	II Europos šalių grupė (Belgija, Estija, Jungtinė Karalystė, Kipras, Kroatija, Lenkija, Liuksemburgas, Nyderlandai, Slovakija, Šveicarija, Vengrija, Vokietija) ir Izraelis	2291,00	664,00
3.	III Europos šalių grupė (Airija, Austrija, Bulgarija, Danija, Graikija, Islandija, Malta, Portugalija, Rumunija, Serbija, Slovėnija) ir NVS Azijos šalys ¹¹	2744,00	795,00
4.	Afrika, Azija, Š. Amerika	5121,00	1483,00
5.	P. Amerika, Australija, N.Zelandija	7631,00	2210,00

2 lentelės pastabos:

Kitos į tyrimo imtį nepatekusios Europos šalys, nenurodytos nei vienoje Europos šalių grupėje (pvz, Balkanų, NVS Europos šalys) priskiriamos III Europos šalių grupei, kuriai priskirtos tirtos Balkanų ir NVS šalys.

Vadovaujantis Tyrimo ataskaitos II.2.2–II.2.4 dalyse pateikiama analize, 3 lentelėje pateikiami kiti Tyrimo metu nustatyti FĮ: vietinių kelionių, kitų mokslinių išvykų išlaidų, pragyvenimo kompensacijos ir gyvenamojo ploto nuomos kompensacijos FĮ.

2a lentelė. Kelionės į užsienį FĮ (GALIOJANTYS NUO 2017m. gegužės 24 d.¹²)

Eil. Nr.	Šalių grupė	Kelionės į užsienį FĮ (FĮKU) dydis, Eur
1.	I Europos, NVS ir Artimųjų ir Vidurio rytų šalių grupė (Baltarusija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Estija, Gruzija, Jungtinė Karalystė, Latvija, Lenkija, Moldova, Norvegija, Prancūzija, Rumunija, Suomija, Švedija, Rusija (europinė dalis ¹³), Ukraina, Vokietija)	218,00
2.	II Europos, NVS ir Artimųjų ir Vidurio rytų šalių grupė (Airija, Armėnija, Austrija, Azerbaidžanas, Bosnija ir Hercegovina, Graikija, Juodkalnija, Kazachstanas, Kipras, Kroatija, Italija, Ispanija, Izraelis, Liuksemburgas, Nyderlandai, Portugalija, Serbija, Slovakija, Slovėnija, Turkija, Uzbekistanas, Vengrija) ir kitos Europos ir NVS šalys bei Rusijos azijinė dalis	307,00
3.	III Europos, NVS ir Artimųjų ir Vidurio rytų šalių grupė (Egiptas, Islandija, Jungtiniai Arabų Emyratai, Malta, Omanas, Šveicarija) ir kitos Artimųjų ir Vidurio Rytų šalys ¹⁴	443,00
4.	Afrika, Azija, Š. Amerika	828,00

¹⁰ Į vakarus nuo Uralo kalnų

¹¹ Armėnija, Azerbaidžanas, Kazachstanas, Kirgizija, Tadžikija, Turkmėnija, Uzbekija

¹² Galioja kelionėms į užsienį, kurių išvykimo į užsienio valstybę data yra 2017 m. gegužės 24 d. ir vėlesnė.

¹³ Į vakarus nuo Uralo kalnų

¹⁴ Bahreinas, Irakas, Iranas, Jemenas, Jordanija, Kataras, Kuveitas, Libanas, Palestinos valstybė, Saudo Arabija, Sirija

2a lentelės pastabos:

Kitos į Tyrimo imtį nepatekusios Europos ir NVS šalys (įskaitant Rusijos azijinę dalį) priskiriamos II Europos, NVS ir Artimųjų ir Vidurio rytų šalių grupei, į kurią pateko tirtos Balkanų ir NVS šalys.

Kitos į Tyrimo imtį nepatekusios Artimųjų ir Vidurio Rytų šalys (Bahreinas, Irakas, Iranas, Jemenas, Jordanija, Kataras, Kuveitas, Libanas, Palestinos valstybė, Saudo Arabija, Sirija) priskiriamos III Europos, NVS ir Artimųjų ir Vidurio rytų šalių grupei, į kurią pateko daugelis Artimųjų ir Vidurio rytų šalių.

Palyginus 2 ir 2a lentelių rezultatus, akivaizdu, kad per trejus metus skrydžių kainos ženkliai sumažėjo. Tikėtinos priežastys: padidėjusi skrydžių pasiūla ir sustiprėjusi konkurencija tarp oro vežėjų (pastaraisiais metais Lietuvoje daug naujų skrydžių kryptių pasiūlė pigiosios oro linijos (Ryanair, Wizzair), sudarydamos stiprią konkurenciją tradicinėms oro linijoms, kurios buvo priverstos mažinti kainas). Taip pat skrydžių kainas ženkliai įtakoja naftos kainos, kurios stipriai krito laikotarpiu nuo 2013 iki 2016 m. OPEC duomenimis, 2013 m. vidutinė naftos kaina buvo 105,87 USD/barelį (ši kaina įtakojo skrydžių kainas 2014 m., kai buvo atliktas pirminis Tyrimas), o 2016 m. – 40,68 USD/barelį, t.y. 2,6 kartus mažesnė¹⁵.

3 lentelė. Kiti FĮ dydžiai (GALIOJANTYS IKI 2017 m. gegužės 23 d.¹⁶)

Eil. Nr.	FĮ pavadinimas	FĮ dydis	
		Lt/diena	EUR/diena
1.	Trumpalaikės mokslinės išvykos vietinių kelionių FĮ (FĮ _{VKTMI})	17,06	4,94
2.	Ilgalaikės mokslinės išvykos vietinių kelionių FĮ (FĮ _{VKIMI})	6,45	1,87
3.	Kitų trumpalaikės mokslinės išvykos išlaidų FĮ (FĮ _{KTMI})	0,73	0,21
4.	Kitų ilgalaikės mokslinės išvykos išlaidų FĮ (FĮ _{KIMI})	1,55	0,45
5.	Pragyvenimo kompensacijos FĮ (bazinis dydis) (FĮ _{PRAG})	97,5	28,38
6.	Gyvenamojo ploto nuomos kompensacijos FĮ (bazinis dydis) (FĮ _{GYV})	139,07	40,28

3a lentelė. Kiti FĮ dydžiai (GALIOJANTYS NUO 2017 m. gegužės 24 d.¹⁷)

Eil. Nr.	FĮ pavadinimas	FĮ dydis
		EUR/diena
1.	Trumpalaikės mokslinės išvykos vietinių kelionių FĮ (FĮ _{VKTMI})	4,98
2.	Ilgalaikės mokslinės išvykos vietinių kelionių FĮ (FĮ _{VKIMI})	1,89
3.	Kitų trumpalaikės mokslinės išvykos išlaidų FĮ (FĮ _{KTMI})	0,21
4.	Kitų ilgalaikės mokslinės išvykos išlaidų FĮ (FĮ _{KIMI})	0,45
5.	Pragyvenimo kompensacijos FĮ (bazinis dydis) (FĮ _{PRAG})	28,28
6.	Gyvenamojo ploto nuomos kompensacijos FĮ (bazinis dydis) (FĮ _{GYV})	40,28

¹⁵ <https://www.statista.com/statistics/262858/change-in-opeac-crude-oil-prices-since-1960/>

¹⁶ Galioja mokslinėms išvykoms, kurių išvykimo į užsienio valstybę data yra 2017 m. gegužės 23 d. ir ankstesnė

¹⁷ Galioja mokslinėms išvykoms, kurių išvykimo į užsienio valstybę data yra 2017 m. gegužės 24 d. ir vėlesnė

Kadangi Tarybos administruojamose veiklose dėl jų specifikos ilgalaikių mokslinių išvykų trukmė skaičiuojama dienomis (o ne metais ar mėnesiais, kaip diplomatinėje tarnyboje vadovaujantis Nutarimu Nr. 1235), pragyvenimo išlaidų sumą rekomenduojama skaičiuoti analogiškai komandiruočių dienpinigių ir apgyvendinimo išlaidoms, vadovaujantis Nutarimo Nr. 526 nuostatomis, t. y., grįžimo iš ilgalaikės mokslinės išvykos dieną mokama 50 proc. apskaičiuoto pragyvenimo kompensacijos dienos dydžio. Gyvenamojo ploto nuomos kompensacija mokama už ilgalaikėje mokslinėje išvykoje praleistų naktų skaičių, kuris apskaičiuojamas iš ilgalaikės mokslinės išvykos dienų skaičiaus atėmus 1.

IV. MOKSLINIŲ IŠVYKŲ IŠLAIDŲ FĮ DYDŽIŲ TAIKYMAS

Atsižvelgiant į ankstesnių projektų patirtį, kad į mokslines išvykas į užsienio valstybes beveik visais atvejais buvo vykstama oro transportu, rekomenduojama, kad apmokant kelionės į užsienio valstybę išlaidas, išskyrus, jeigu projektų finansavimo sąlygų apraše ir (arba) projekto sutartyje nustatyta kitaip, būtų taikomi šioje Tyrimo ataskaitoje nustatyti kelionės į užsienį FĮ ir projektų vykdytojams nereikėtų pateikti dokumentų, koku transportu buvo vykta į užsienio valstybę (pavyzdžiui, retais atvejais į kaimynines užsienio valstybes gali būti vykstama ir žemės transportu), kadangi tokių dokumentų teikimas ir patikra sąlygotų didelę administracinę naštą projektų vykdytojams ir išlaidų tinkamumo patikrą atliekančioms įgyvendinančiosioms institucijoms (atitinkamai, didintų darbo sąnaudas) ir sumažintų ekonominę naudą iš sutaupymų dėl supaprastintai apmokamų išlaidų. Taip pat, jeigu keliaujant į užsienį žemės transportu kelionės išlaidos būtų apmokamos kaip realios išlaidos, tam tikrais atvejais jos gali netgi viršyti kelionės oro transportu išlaidas (pavyzdžiui, jeigu nuomojamas automobilis), tad vienodų FĮ taikymas užtikrintų vienodą visiems projektų vykdytojams kompensuojamų išlaidų dalį ir neribotų jų teisės pasirinkti tinkamiausią kelionės būdą. Pastebėtina, kad keliavimas oro transportu leidžia sutaupyti laiko ir tokiu būdu sutrumpinti mokslinės išvykos trukmę ir nuo jos priklausančių išlaidų dydį (pavyzdžiui, dienpinigių, apgyvendinimo išlaidų sumą), bei efektyviau siekti projekto rezultatų (t.y. personalo darbo laiką skirti ne ilgai trunkančiai kelionei, o tiesioginėms projekto veikloms vykdyti).

Kelionės į užsienį FĮ dydžių indeksavimas atsižvelgiant į infliaciją ar kitus veiksnius nėra rekomenduojamas, kadangi lėktuvų bilietų kainas labiausiai įtakoja skrydžių pasiūla, oro vežėjų konkurencija, naftos kainos, oro vežėjas ir (ar) maršrutas (tiesioginis ar su persėdimais). Skrydžių operatorių ir maršrutų pasiūla dažnai kinta, tačiau, kita vertus, skrydžių rinkos tyrimą atnaujinti labai sudėtinga dėl kelionių agentūrų nenoro neatlygintinai teikti duomenis. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, skrydžių rinkos tyrimą rekomenduojama atnaujinti po 3 metų (2020 m.), tačiau tik tokiu atveju, jeigu Taryba 2020 m. ar vėlesniais metais bus numačiusi skelbti naujus kvietimus teikti paraiškas.

Analogiškai, su ta pačia išlyga, vietinių kelionių ir kitų mokslinių išvykų išlaidų FĮ dydžiai bus perskaičiuojami (indeksuojami) 2020 m. pagal EUROSTAT skelbiamas vidutines ankstesnių metų Europos Sąjungos šalių infliacijos normas (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>), taikant Tyrimo ataskaitos 7 priede pateikiamą skaičiuoklę.

Pragyvenimo kompensacijos ir gyvenamojo ploto nuomos kompensacijos FĮ (baziniai dydžiai) keičiami pasikeitus Nutarimu Nr. 1235 nustatytiems išmokų dydžiams ir kompensacijos koeficientams ir (arba) pasikeitus Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintam atitinkamų metų baziniam dydžiui, taikomam apskaičiuojant valstybės tarnautojų pareigines algas.

Tyrimo ataskaitoje nustatyti FĮ dydžiai taikomi nuo Tyrimo ataskaitos įsigaliojimo datos. Tyrimo ataskaita ar jos pakeitimas turi būti suderintas su Lietuvos Respublikos finansų ministerija.

Tyrimo ataskaitoje nustatyti FĮ dydžiai keičiami Tyrimo ataskaitą išdėstant nauja redakcija ir įsigalioja nuo naujos redakcijos įsigaliojimo dienos. Nauji FĮ dydžiai gali būti taikomi projektuose, finansuojamuose pagal anksčiau sudarytas projektų sutartis, jeigu tokia galimybė numatyta projektų finansavimo sąlygų aprašuose ir (ar) projektų sutartyse.

Pasikeitus kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytiems įkainiams, kurių dydžiai šioje Tyrimo ataskaitoje nenustatomi, tačiau yra taikomi kaip FĮ apskaičiuojant mokslinių išvykų išlaidų sumas (pvz., dienpinigių normos, gyvenamojo ploto nuomos normos), projektų vykdytojai pasikeitusius dydžius turi taikyti nuo atitinkamo teisės akto pakeitimo įsigaliojimo dienos (toku atveju Tyrimo ataskaita nėra išdėstoma nauja redakcija). Nauji teisės aktuose nustatyti FĮ dydžiai visais atvejais yra taikomi projektuose, finansuojamuose pagal anksčiau sudarytas projektų sutartis.

Jeigu projekto vykdytojui registravimosi renginyje bei vizų išlaidoms finansuoti reikia taikyti supaprastintas išlaidas, tokiais atvejais šioms išlaidoms (jei leidžia teisės aktai) gali būti nustatyta fiksuotoji suma.

Projekto išlaidoms, kurios apmokamos taikant Tyrimo ataskaitoje nustatytus FĮ dydžius, bei individualiai projekto vykdytojui nustatytas registravimosi renginyje išlaidų bei išlaidų vizoms fiksuotąsias sumas, pagrįsti projekto vykdytojas su mokėjimo prašymais turi pateikti suvestines pažymas, kurių formos pateikiamos Tyrimo ataskaitos 3 ir 4 prieduose.